

Hoofdstuk 1

Achtergrond

1.1 Wob en Woo

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. De Woo volgt de buiten werking getreden Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Artikel 3:1 van de oude Wob stelde dat een ieder een verzoek om informatie over een bestuurlijke aangelegenheid kan richten tot een bestuursorgaan, zonder dat de verzoeker daarbij belang hoeft te hebben. Dit recht op ‘informatie op verzoek’ is behouden in de nieuwe Woo in artikel 4:1. Een verschil in de wetten is dat de Woo ‘openbaarmaking uit eigen beweging’ verplicht. Dit betekent dat bestuursorganen worden geacht actief overheidsinformatie te publiceren zonder dat daar een verzoek voor nodig is. Naast passieve informatieverstrekking op verzoek hebben bestuursorganen er dus een extra taak bij gekregen met de ingang van de nieuwe wet: actieve informatieverstrekking uit eigen beweging.

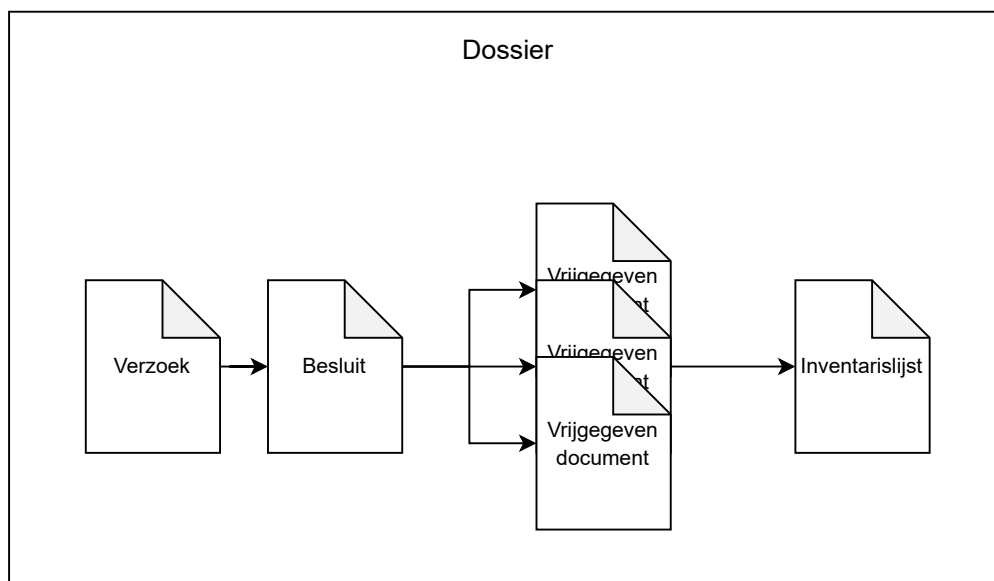
1.2 Woo-dossiers

Documenten worden meestal openbaar gemaakt in dossiers. In dit onderzoek is een dossier gedefinieerd als ‘openbaar gemaakte informatie op basis van de Wet open overheid’. Met de ingang van de Woo bestaan er twee soorten dossiers: dossiers op basis van een verzoek en dossiers op basis van actieve openbaarmaking. Een dossier kan bestaan uit meerdere verschillende soorten documenten. Figuur 1.2.1 laat een voorbeelddossier zien. Dit dossier bestaat uit een verzoekdocument met daarin het oorspronkelijk verzoek, ingediend door een verzoeker. Het besluitdocument bevat de reactie van het bestuursorgaan en geeft aan of er aan het verzoek om informatie wordt voldaan door middel van een beoordeling. Op basis van deze

beoordeling worden er vrijgegeven documenten toegevoegd aan het dossier die de informatiebehoefte van de verzoeker moeten vervullen. Deze documenten worden vaak opgesomd in een inventarislijst.

Figuur 1.2.1.

Samenstelling van een dossier met in totaal zes documenten.

1.3 FAIR data principes

Als reactie op de noodzaak om wetenschappelijke data te kunnen hergebruiken zijn in 2016 de FAIR Data principes geformuleerd (Wilkinson et al., 2016). De principes dienen als richtlijn bij het publiceren van data. Hoewel de principes oorspronkelijk zijn opgesteld voor wetenschappelijke data, zijn ze ook toepasbaar op andere domeinen van de samenleving waar eisen worden gesteld aan openheid en herbruikbaarheid. De verschillende principes worden hieronder op basis van de definitie van het GO FAIR initiative (?, ?) uitgelegd.

Findable (vindbaar)

(Meta)data moeten gemakkelijk te vinden zijn voor zowel mensen als computers. Concreet betekent dit de unieke identificatie van verschillende objecten en het toekennen van relevante metadata aan de objecten.

Accessible (toegankelijk)

De (meta)data moeten toegankelijk zijn voor zowel mensen als computers. Dit betekent dat ze op mens-, maar ook computer-leesbare manier moeten zijn opgeslagen op een gestandaardiseerde manier.

Interoperable (uitwisselbaar)

De (meta)data moeten uitwisselbaar zijn. Zowel van machine op machine, van mens op mens en van machine op mens en vice versa. Dit houdt in dat de data een formele en gedeelde manier van kennisrepresentatie nodig hebben.

Reusable (herbruikbaar)

Het belangrijkste doel van de FAIR principes is dat de data herbruikbaar zijn. Hiervoor moeten de data en relevante metadata in detail beschreven zijn en moeten ze voldoen aan domein-relevante eisen.

1.4 Het proces van FAIRificatie

Figuur 1.4.1.

Het proces van FAIRificatie voor Woo-dossiers

